

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Č.-S., a. s.**, zast. JUDr. Pavlem Blažkem, Ph.D., advokátem, se sídlem Brno, Poštovská 8d, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, nám. Svobody 4, 602 00 Brno, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 23. 9. 2003, č. j. 29 Ca 222/2003 – 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 23. 9. 2003, č. j. 29 Ca 222/2003 – 30, odmítl žalobu žalobce podanou proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2003, č. j. 4743/02/FŘ/120, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Rozhodnutím žalovaného ve spojení s rozhodnutím Finančního úřadu ve Znojmě ze dne 29. 3. 2002, č. j. 43749/02/346914/1510, byla žalobci na základě ustanovení § 46 odst. 7 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, dodatečně vyměřena daň z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 1999 ve výši 72 100 Kč.

V odůvodnění usnesení krajský soud konstatoval obsah žaloby a uvedl, že vhledem k tomu, že žaloba v usnesení popsaná nesplňovala všechny zákonem stanovené náležitosti, vyzval soud žalobce (prostřednictvím jeho zmocněnce) usnesením ze dne 4. 8. 2003, č. j. 29 Ca 222/2003 – 24, k doplnění a upřesnění žaloby označením žalobních bodů, z nichž bude patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. V odůvodnění tohoto rozhodnutí byl žalobce výslovně upozorněn na skutečnost, že formulace žalobních bodů představuje povinnost žalujícího tvrdit, že rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu,

který má charakter předpisu právního, přičemž takové tvrzení musí být odůvodněno. Současně s tím byl žalobce upozorněn na skutečnost, že nebudou-li vady podání řádně a včas odstraněny, soud návrh na zahájení řízení odmítne. Na tuto výzvu reagoval žalobce podáním ze dne 8. 9. 2003, ve kterém uvedl, že napadenému rozhodnutí vytýká skutečnost, že „žalobce jakožto daňový subjekt postupoval v souladu a dle pokynů daňového orgánu a v souladu s předpisem, který se v praxi používal a v důsledku toho bylo nakonec bez jeho zavinění rozhodnuto v jeho neprospěch“. Soud poté citoval ustanovení § 71 odst. 1 a ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a dospěl k závěru, že vzhledem k tomu, že formulace žalobních bodů v návrhu na zahájení řízení neumožňuje soudu se zabývat přezkoumáním zákonnosti napadených správních rozhodnutí meritorně, přičemž žalobce tento nedostatek podání neodstranil ani přes výzvu a poučení, nezbylo, než žalobu ve smyslu § 37 odst. 5 věty druhé s. ř. s. usnesením odmítnout.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž uvedl, že nesouhlasí s názorem soudu a považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Konstatoval, že postupoval v relevantní době podle platného opatření č. V/20 100/1992 Federálního ministerstva financí ze dne 15. 7. 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele ve znění platném v roce 1999. Toto opatření bylo v té době také zveřejněno ve Sbírce zákonů České republiky. Stěžovatel jej tudíž považoval za obecně závazný právní předpis a neměl důvod pochybovat o tom, že pokud bude postupovat v souladu s ním, nedostane se do rozporu se zákonem. Nebylo věcí stěžovatele provádět komparaci jednotlivých právních předpisů a vést úvahy o jejich souladu či nesouladu z hlediska právní síly. Z tohoto důvodu není správné ani spravedlivé, aby na případnou vadnou normotvorbu ústředního orgánu státní správy doplácel stěžovatel, přičemž rozhodnutí v neprospěch stěžovatele je v těchto podmínkách i v rozporu s dobrými mravy a právy zajištěnými ústavněprávními předpisy. Dále uvedl, že rozhodnutí Finančního úřadu ve Znojmě, kterým byla dodatečně vyměřena daň z příjmů právnických osob podle § 46 odst. 7 zákona o správě daní a poplatků, překročilo meze správního uvážení ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. Tvrdil dále, že pojem nezákonnosti se používá i v rozšířeném významu, tedy pokud při rozhodování došlo k nesprávnému právnímu posouzení věci. Uvedl dále, že podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu proto, aby se soud zabýval postupem Finančního ředitelství v Brně a Finančního úřadu ve Znojmě. To, že soud z formálních důvodů tuto žalobu odmítl, a nehodlal se zabývat meritem věci, považuje za odepření práva na spravedlivý proces a práva na soudní ochranu. Problémem v této věci je postup finančních orgánů vůči stěžovateli, který byl ve zřejmém rozporu se zákonem o dani z příjmů. Stěžovateli také nikdo nesdělil, jak měl postupovat, když opatření ústředních orgánů státní správy, jakož i jejich písemná stanoviska k věci, jasně hovořila pro postup, který zvolil. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti se zcela ztotožnil s názorem soudu uvedeným v napadeném usnesení. Konstatoval dále, že opatření Ministerstva dopravy a spojů, č. j. 17078/99-410, a Opatření č. V/20 100/1992 Federálního ministerstva financí ze dne 15. 7. 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele a vyjádření Ministerstva financí z roku 2002 jsou odvozené právní normy, na základě kterých však stěžovateli nebyla ve výroku žalobou napadeného rozhodnutí uložena povinnost dodatečně uhradit daň. Rozhodnutí Finančního ředitelství v Brně bylo vydáno z důvodu porušení ustanovení § 23, 24 odst. 4 písm. a) a § 29 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Nezákonnost aplikace těchto ustanovení zákona o daních z příjmů však nebyla v žalobě namítána. Stejně jako nebylo pro nezákonnost argumentováno ani žádným jiným konkrétním

ustanovením právního předpisu, resp. taková argumentace nebyla doplněna ani v odpovědi stěžovatele na výzvu soudu, vydanou dne 4. 8. 2003 ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. Bez takového konkrétního vymezení právních důvodů formou označení konkrétních ustanovení jednotlivých právních předpisů, jež měly být v dané věci nesprávně aplikovány na individuálně určený, v žalobě popsaný, a mezi stranami sporu nesporný skutkový stav, nemůže soud v řízení pokračovat, neboť jeho povinností není vyhledávat vady rozhodnutí správního orgánu, nýbrž pouze rozhodnout, zda aplikace předmětných ustanovení právního předpisu na daný nesporný skutkový stav, proběhla ze strany správního orgánu v souladu se zákonem či nikoliv. Vzhledem k ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a vzhledem ke skutečnosti, že v předmětném sporném řízení, upraveném soudním řádem správním, nelze použít zásady oficiality, soudu nezbylo, než žalobu odmítnout. Žalovaný navrhoval, aby Nejvyšší správní soud nevyhověl návrhu stěžovatele a kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel citoval ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a popisoval, že postupoval podle tohoto ustanovení. Podle jeho názoru mu byla doměřena daň proto, že finanční úřad snížil vstupní cenu majetku o poskytnuté dotace a odpůrce ponechal toto rozhodnutí v platnosti. Tím porušil ustanovení § 29 zákona č. 586/1992 Sb., v relevantním znění, ustanovení čl. XVIII. opatření Federálního ministerstva financí, V/20 100/1992 v relevantním znění, a ustanovení § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v relevantním znění. Krajský soud výše uvedené skutečnosti nevzal v úvahu, žalobu usnesením odmítl, což považuje stěžovatel za nezákonné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatel výslovně neoznačil důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., avšak uvedl, že napadené usnesení krajského soudu o odmítnutí jeho podání považuje za nezákonné. Nejvyšší správní soud tedy vycházel z toho, že stěžovatel uplatnil důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že se zřetelem k obsahu a důvodům v kasační stížnosti uplatněným, bylo třeba se zaměřit na přezkoumání zákonnosti postupu krajského soudu a jeho rozhodnutí, jímž byla žaloba stěžovatele odmítnuta podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno, a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu, na niž upozornil v napadeném usnesení i krajský soud, musí podle současné platné právní úpravy žaloba obsahovat podle § 71 odst. 1 s. ř. s. kromě obecných náležitostí podání též: a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, c) označení výroku rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nesprávné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá, a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s.).

V posuzované věci plyne z obsahu spisu, že stěžovatel, který byl i v žalobním řízení zastoupen advokátem, v podání ze dne 27. 6. 2003, které označil jako žalobu, uvedl, že podává opravný prostředek podle ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb. V bodě I. tohoto podání specifikoval rozhodnutí žalovaného a správce daně. V bodu II. uvedl, že jako příjemce dotace uzavřel s Ministerstvem dopravy a spojů smlouvu o dotacích, poskytovaných ze státního rozpočtu, ze dne 15. 9. 1999. Poté citoval, co je uvedeno v čl. 5 opatření Ministerstva dopravy a spojů, a dále, co je uvedeno v opatření V/20 100/1992 Federálního ministerstva financí. Pod bodem III. popisoval, jak postupoval poté, co pořídil dva autobusy, a dále vyjadřoval názor finančních orgánů na stěžovatelův postup. Pod bodem IV. uvedl, že se domnívá, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu s obecně závaznými předpisy, a je tedy nezákonné, a tímto rozhodnutím byl zkrácen na svých právech a v důsledku toho navrhuje, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno s tím, že pokud dospěje soud k názoru, že jsou dány podmínky i pro zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, navrhuje, aby soud svým rozhodnutím zrušil taktéž dodatečný platební výměr na daň z příjmů právnických osob ze dne 29. 3. 2002, vystavený správcem daně.

Z tohoto popisu podání žalobce je zcela zřetelné, že uvedené podání neobsahovalo konkrétní skutkové a právní důvody, pro které stěžovatel podal žalobu. Konstatování, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu s obecně závaznými předpisy a je tedy nezákonné, a že žalobce byl zkrácen na svých právech, je zcela nedostačující.

Krajský soud v Brně proto postupoval správně, pokud usnesením ze dne 4. 8. 2003, č. j. 29 Ca 222/2003 – 24, vyzval žalobce, aby ve lhůtě do 15ti dnů od doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání ze dne 27. 6. 2003, tak, aby bylo zřejmé označení žalobních bodů, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. K tomu nutno dodat, že Krajský soud v Brně v tomto usnesení zcela vyčerpávajícím způsobem poučil žalobce o právní úpravě a postupu, jakým má nedostatky žaloby odstranit. Současně byl žalobce poučen o tom, že pokud nevyhoví výzvě soudu ve stanovené lhůtě, soud uvedené podání usnesením odmítne.

Jestliže na toto usnesení odpověděl žalobce podáním ze dne 8. 9. 2003 tak, že napadenému rozhodnutí vytýká právě to, že žalobce jakožto daňový subjekt postupoval v souladu a dle pokynů daňového orgánu a v souladu s předpisem, který se v praxi používal, a v důsledku toho bylo nakonec bez jeho zavinění rozhodnuto v jeho neprospěch, pak lze zcela jednoznačně dospět k závěru, že tímto konstatováním vady žaloby odstraněny nebyly.

Nejvyšší správní soud tedy zcela sdílí názor krajského soudu o tom, že formulace žalobních bodů neumožňovala soudu zabývat se přezkoumáním napadených správních rozhodnutí meritorně, přičemž tento nedostatek podání žalobce neodstranil ani na výzvu soudu. Sdílí tedy názor soudu, že nezbylo, než podání usnesením podle ustanovení § 37

odst. 5 s. ř. s. odmítnout. K tomu nutno dodat, že i při nejmírnějších požadavcích musí být ze žaloby znatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má soud napadené rozhodnutí zkoumat. Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu. Nepostačí proto, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen, nebo to, že řízení bylo vadné, aniž by poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno (shodně též usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 – 5, publikováno v Sp. č. 19).

Ostatně stěžovatel ani v kasační stížnosti, ani v jejím doplnění neuvedl konkrétní důvody, v čemž spatřuje nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu, ale omezil se pouze na konstatování, že „to, že soud z formálních důvodů tuto žalobu odmítl a nehodlal se zabývat meritem věci, považuje stěžovatel za odepření práva na spravedlivý proces a práva na soudní ochranu“.

K tomuto obecnému tvrzení Nejvyšší správní soud uvádí, že podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu, a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Podle odst. 2 téhož článku, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumání rozhodnutí, týkající se základních práv a svobod podle Listiny. Podle odst. 4 téhož ustanovení podmínky a podrobnosti upravuje zákon.

Tímto zákonem je v posuzované věci zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, účinný od 1. 1. 2003, který ve svém ustanovení § 71 odst. 1 stanoví, jaké náležitosti musí mít žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, jak již bylo uvedeno výše. Jestliže stěžovatelova podání, a to ani přes výzvu soudu, uvedené náležitosti, t. j. konkrétně žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, neobsahovala, nemůže se stěžovatel dovolávat účinně toho, že mu bylo odepřeno právo na spravedlivý proces.

Pokud se stěžovatel až v kasační stížnosti snažil blíže vysvětlit, v čem spatřoval nezákonnost rozhodnutí správních orgánů, nutno uvést, že k jeho tvrzením, uvedeným až v kasační stížnosti nelze přihlédnout, neboť podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Nelze se ani účinně dovolávat toho, že krajský soud nepřihlédl ke skutečnostem uvedeným až v kasační stížnosti, neboť tyto skutečnosti soudu ze žaloby nebyly známy. Ostatně je otázkou, zda by vůbec stěžovatelova tvrzení, uvedená až v kasační stížnosti byla způsobilá (pokud by byla uvedena v žalobě) změnit závěr o kvalitě podané žaloby, t. j. o možnosti jejího meritorního přezkoumání. Nutno však konstatovat, že stěžovatel vůbec neuvedl (mimo jiné), v porušení kterých konkrétních ustanovení zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, a zákona č. 586/1992, o daních z příjmů, spatřuje nezákonnost napadených rozhodnutí správního orgánu. Výše uvedené zákony, které stěžovatel v žalobě ani nezmínil, jsou právě oněmi zákony, na jejichž základě byla rozhodnutí správních orgánů vydána, jak to ostatně z obsahu rozhodnutí správních orgánů zcela jednoznačně vyplývá.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. a § 120 s. ř. s. Neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu